

Vergaderjaar 2020–2021

30 196

Duurzame ontwikkeling en beleid

Nr. 746

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 januari 2021

Met deze brief stuur ik u, mede namens de bewindspersonen van Economische Zaken en Klimaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het nieuwe plan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) voor de komende vijf jaar, genaamd «Oprichting met ambitie, inkopen met impact»¹. Doel van dit plan is het stimuleren van alle overheden om hun inkoopkracht in te zetten voor het realiseren van onze maatschappelijke doelen in het fysieke en het sociale domein. Het vorige plan², is eind 2020 afgelopen.

Uit evaluatie van dit beleid³ blijkt brede steun voor het opgebouwde instrumentarium en een groeiend gebruik van inkoop om onze maatschappelijke doelen te helpen realiseren. Tegelijkertijd is MVI nog lang geen gemeengoed en is er behoefte aan een vervolg om het gebruik en het effect van MVI snel verder te vergroten. Zoals eerder aangegeven is het kabinet van mening dat maatschappelijke doelen niet langer een bijzaak van het inkoopproces zijn, maar juist een hoofdzaak⁴. Er is een aantal knelpunten geïdentificeerd die dit nu nog in de weg staan. Het is belangrijk om deze de komende jaren gericht aan te pakken.

In het nieuwe plan zijn vier hoofdlijnen uitgezet, waarlangs de komende jaren zal worden gewerkt.

Ten eerste zal worden ingezet op goed opdrachtgeverschap, waarbij de maatschappelijke doelen zo goed mogelijk worden doorvertaald naar de

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Kamerstuk 30 196, nr. 358

³ www.piano.nl/document/18050/evaluatie-plan-van-aanpak-maatschappelijk-verantwoord-inkopen-2015-2020

⁴ www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/10/28/inkopen-met-impact

opdrachtformulering en deze werkwijze wordt erkend en toegepast door de hele organisatie heen. Van bestuurder tot jurist en van controller tot inkoper. Goed opdrachtgeverschap is zo belangrijk voor het daadwerkelijk realiseren van duurzame en sociale inkoop, dat het in de titel van het plan is opgenomen. Een voorbeeld van goed opdrachtgeverschap geeft de gemeente Leiden met haar Europese aanbesteding voor nieuwe bushokjes, waarbij innovatie, milieuvriendelijkheid en circulariteit als belangrijke doelen waren geformuleerd. De uitvraag heeft geleid tot een overeenkomst van maximaal 20 jaar voor het produceren, plaatsen, beheer, onderhoud en de exploitatie van 179 bushokjes. De gekozen bushokjes zijn ruim 70% minder belastend voor het milieu dan de standaard waar Leiden vanuit ging (de bankjes zijn van bamboe, er ligt een zonnepaneel op het dak en ze worden met een elektrische cargofiets onderhouden).

Daarnaast wil ik MVI minder vrijblijvend maken. Ik wil daarvoor de ambities en wijze van rapporteren en monitoren borgen in nieuwe bestuurlijke afspraken met de andere overheden en het Rijk, in opvolging van het huidige Manifest MVI⁵. In die nieuwe afspraken wordt ook de operationalisering van de klimaatdoelstellingen meegenomen. Voor het Rijk wordt dit al opgepakt, zoals is gemeld bij Kamerbrief in 2019³. Zo is afgesproken dat in 2023 tien bedrijfsvoeringcategorieën circulair zijn ingericht, zoals kantoormeubilair, bedrijfskleding en ICT-hardware, en dat infraprojecten klimaatneutraal en circulair worden uitgevoerd in 2030.

Een derde belangrijke hoofdlijn is om extra impact te realiseren in kansrijke sectoren. Hiervoor ben ik onder meer *buyer groups*⁶ gestart, waarin Rijk en andere overheden samen optrekken in specifieke inkoopdomeinen. Zij ontwikkelen samen een visie op de verduurzaming van een productcategorie, passen die toe in hun aanbestedingen en moedigen ook andere opdrachtgevers hiertoe aan. Zo ontstaat een sterker effect naar de markt en wordt het leren versneld. Eén van de *buyer groups* werkt bijvoorbeeld toe naar versnelde toepassing van emissieloos bouw materieel bij projecten zoals baggeren, maaien en grondverzet bij dijkversterkingen en bouwwerkzaamheden. Daarmee wordt een aanzienlijke uitstoot van CO₂ en stikstof voorkomen.

Ten slotte zetten we in op een meer integrale aanpak van de duurzame en sociale thema's. Een goed voorbeeld hiervan is de renovatie en nieuwbouw van de kinder- en jeugdkliniek van Emergis in Kloetinge (Zeeland). Daar is 80% van de materialen en grondstoffen uit het districtskantoor van Rijkswaterstaat in Terneuzen hergebruikt, zijn via werkleerbedrijven mensen met afstand tot de arbeidsmarkt ingezet en is een impuls gegeven aan de lokale werkgelegenheid.

Ik geloof dat we met dit plan een volgende, grote stap kunnen zetten in het verder maatschappelijk verantwoord maken van de overheidsinkoop. Daarmee helpen we als overheden Nederland transformeren naar de sociale, duurzame, inclusieve en innovatieve markt en samenleving die we nodig hebben. Tegelijkertijd leveren we een stevige bijdrage aan het beoogde duurzaam economisch herstel van de crisis als gevolg van de COVID-19 pandemie.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
S. van Veldhoven-van der Meer

⁵ Kamerstuk 30 196, nr. 487

⁶ www.piano.nl/nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-duurzaam-inkopen/ontwikkelingen/buyer-groups